

Byråds- og Regionsrådsvalget

Tirsdag 18. november 2025

Vejledning for valgstyrere og tilforordnede

Indhold

Indledning	4
Digital valgliste	4
Optælling	4
Husk	4
Opgaver før og under afstemningen	5
1. Brevstemmer	5
2. Stemmesedler	5
3. Valgstyrerformandens opgaver før og under afstemningen.	5
4. Valgstyrernes opgaver under afstemningen	6
5. Valglisteføreren	7
6. Stemmekartoteksføreren	8
7. Stemmerumsansvarlige	9
8. Stemmekasseansvarlige	10
Generelle oplysninger – til alle	10
9. Stemmeafgivning uden for stemmerummene	10
10. Stemmeafgivning i handicap-stemmerum	11
11. Hjælp til stemmeafgivning	11
11.1. Hjælpemidler	11
11.2. Hvem kan hjælpe	12
11.3. Hjælp til afkrydsning	12
12. Almindelige regler for valgstyrere og tilforordnede	13
Fælles opgaver - Afstemningens afslutning og opgørelse af resultatet 13.	
Afstemningens afslutning	13
14. Opgørelse af stemmeseddelregnskab – udføres af valglisteføreren, stemmekartoteksføreren og valgsekretæren	13
15. Vejledning for optælling af resultatet	14
15.1. Tællehold	14
15.2. Tælleborde	15
15.3. Generelt om optælling	15
15.4. Klargøring inden optælling	15
15.5. Ugyldige, tvivlsomme og blanke stemmesedler	16
BYRÅDSVALG	17
15.6. Foreløbig optælling på kandidatlister	17

15.7. Resultatet af afstemningen.....	18
15.8. Foreløbig fintælling	18
15.9. Aflevering efter foreløbig fintælling	18
REGIONSRÅDSVALG	19
15.10. Foreløbig optælling på kandidatlistes	19
15.11. Resultatet af afstemningen	19
15.12. Aflevering efter optællingen.....	19

Indledning

Denne vejledning beskriver valgstyrernes opgaver og de tilforordnede vælgere opgaver som valglistefører, stemmekartoteksfører, stemmerumsansvarlig og stemmekasseansvarlig samt generelle oplysninger for afviklingen af afstemningen, opgørelse af resultatet m.v.

Det er vigtigt, at du læser hele vejledningen godt igennem.

På hvert afstemningssted er:

- En valgstyrerformand og 4 valgstyrere
- En valgsekretær og på de større afstemningssteder en hjælpesekretær, som hjælper valgsekretæren og indgår i bemanningen af afstemningsstedet

På de større afstemningssteder er der endvidere:

- Et antal tilforordnede vælgere til at hjælpe valgstyrerne med konkrete opgaver og af-løsning i løbet af dagen

Fordelingen af opgaverne mellem valgstyrerne og de tilforordnede vælgere sker om morgenen på valgdagen. Ansvar for fordelingen har valgstyrerformanden og valgsekretæren. Valgstyrerformanden har mulighed for at tillade, at valgstyrerne på skift kan forlade afstemningsstedet under valghandlingen samt den efterfølgende stemmeoptælling for at holde pause, når det ellers er foreneligt med afviklingen af afstemningen. Dog skal der altid være et flertal til stede af valgstyrerne. Hvis de tilforordnede vælgere har behov for at forlade afstemningsstedet aftales dette med valgstyrerformanden og valgsekretæren.

Digital valgliste

Alle afstemningssteder benytter en digital valgliste.

På de største afstemningssteder er der flere valgborde. Den digitale valgliste betyder, at vælgere ikke skal henvende sig ved et bestemt valgbord, men kan gå til det valgbord, hvor der er mindst kø.

Optælling

Der er udpeget et antal administrative medarbejdere samt et antal politiske udpegede tilforordnede, som kommer ved afslutningen af afstemningen og deltager i optællingen af resultatet.

Alle skal hjælpe med aftenens optælling og må først gå, når valgstyrerformanden giver tilladelse til det. Specielt for valgstyrerne gælder, at de først må forlade afstemningsstedet, når afstemningsresultatet for begge valg er indberettet og afstemningsbøgerne for begge valg er opgjort og underskrevet.

Husk

Afstemningen må ikke begynde, før valgstyrerformanden officielt har åbnet afstemningen, jf. afsnit 4.

Opgaver før og under afstemningen

1. Brevstemmer

Brevstemmer er som udgangspunkt gennemgået før afstemningen.

2. Stemmesedler

Til hvert afstemningssted er leveret et antal stemmesedler. Stemmesedlerne er maskintalte og skal eftertælles.

Inden afstemningen begynder kl. 8.00, skal der eftertælles og udleveres mindst 100 stemmesedler pr. valgbord. Stemmesedlerne kan evt. samles i bundter af 25 stk. De resterende stemmesedler skal eftertælles inden kl. 12.00 og inden udlevering til valgbordene.

I afstemningsbøgerne har valgsekretæren oplysning om antal modtagne stemmesedler. Eventuelle differencer fundet ved eftertælling skal valgsekretæren føre på afkrydsningsskemaet.

Ved afstemningssteder med flere valgborde skal det registreres på et skema, hvor mange stemmesedler der er udleveret til valgbordene. Tallene skal bruges ved aftenens "Opgørelse af stemmeseddelregnskabet", jf. afsnit 14.

3. Valgstyrerformandens opgaver før og under afstemningen.

Valgstyrerformanden har sammen med valgsekretæren ansvaret for fordelingen af opgaverne mellem valgstyrerne og de tilforordnede vælgere. Fordelingen sker om morgenen på valgdagen og kan justeres i løbet af dagen.

Valgstyrerformanden skal officielt åbne for afstemningen. Dette skal ske ved at læse åbnings-talen (valgsekretæren har denne) samtidig med, at stemmemodtagerne, de stemmerumsansvarlige og stemmekasseansvarlige viser de tilstedeværende vælgere, at alle stemmekasserne og de transportable stemmekasser er tomme.

Derefter skal stemmekasserne låses (eventuelle papstemmekasser lukkes), og nøglerne afleveres til valgsekretæren.

Valgstyrerformanden skal i samråd med valgsekretæren sørge for, at afstemningen gennemføres hensigtsmæssigt og kan derfor i dagens løb justere den om morgenen foretagne opgavefordeling.

Valgstyrerformanden og valgsekretæren danner i løbet af dagen tællehold til at foretage optælling om aftenen. Samtidig udpeger de en leder for hvert tællehold.

Valgstyrerformanden afslutter afstemningen om aftenen, jf. afsnit 13.

4. Valgstyrernes opgaver under afstemningen.

A. Brevstemmer

Valgstyrerne opbevarer – i samarbejde med valgsekretæren - brevstemmerne, indtil afstemningen er afsluttet om aftenen.

Brevstemmer, der modtages af valgstyrerne efter afstemningens begyndelse, forsynes med en påtegning om modtagelsestidspunktet (dato og klokkeslæt) og henlægges uåbnede i en bunke for sig. Disse brevstemmer kommer ikke videre i betragtning, men opføres særskilt i afstemningsbogen på side 3.

B. Valgagitation

Valgstyrerne sørger for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i afstemningslokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Der må derfor ikke uddeles propagandamateriale eller ophænges valgplakater eller på anden måde udøves egentlig valgagitation i de nævnte lokaliteter eller de umiddelbare adgangsveje hertil, f.eks. gange, trapper, skolegårde og lignende. Holdningspåvirkning via tændte elektroniske medier (TV, computere, mobiltelefoner, smartphones og tablets mv.) er omfattet af forbuddet. Det gælder også for eventuelle fladskærms-tv til brug for nyhedsformidling.

Det er i loven forudsat, at valgstyrerne alene skrider ind i tilfælde af manifestationer af en vis pågående karakter.

C. Fotografering/publicering af stemmeseddel

Valgstyrerne informerer de vælgere, der retter henvendelse herom, at det ikke er tilladt at fotografere sin udfyldte stemmeseddel og herefter publicerer billedet på de sociale medier eller andre steder.

Det er i strid med stemmehemmeligheden at fotografere og publicere den udfyldte stemmeseddel, men valgstyrerne kan, hvis de bliver bekendt med, at det foregår, alene henstille til vælgeren at overholde stemmehemmeligheden.

D. Valgobservatører

Danske og udenlandske valgobservatører må være til stede på afstemningsstedet og i stemmelokalene på lige fod med andre. Valgobservatørerne må ikke overvære en vælgers stemmeafgivning, heller ikke selv om dette er vælgerens ønske.

E. Generelt

Valgstyrerne skal i øvrigt påse, at vælgerne har uforstyrret adgang til og fra afstemningslokalene.

De tilstedeværende skal i øvrigt rette sig efter valgstyrernes anvisninger, idet særligt bemærkes, at valgstyrerne kan begrænse antallet af tilstedeværende vælgere, når ordensmæssige hensyn kræver det.

Vælgere, der har afgivet deres stemme, skal straks forlade lokalet.

Valgstyrerne bistår i øvrigt de øvrige tilforordnede for så vidt angår:

- at afklare tvivlsspørgsmål,
- at yde hjælp til evt. afstemning uden for stemmerummene og til afstemning i handicap-stemmerum, jf. afsnit 9 og afsnit 10,
- at yde evt. hjælp til stemmeafgivning, jf. afsnit 11.

Valgstyrerne varetager øvrige funktioner på afstemningsstedet på lige fod med de tilforordnede vælgere.

5. Valglisteføreren

Afstemningen foregår ved, at vælgerne henvender sig til valglisteføreren og afleverer sit valgkort, som bør være afrevet fra valgkortbrevet i perforeringen.

Den digitale valgliste er fælles for alle valgborde på det enkelte afstemningssted. Vælgeren bliver automatisk markeret i valglisten via skanning af den stregkode, som findes på vælgerens valgkort.

Der er opstillet pc og skannere på alle valgborde, og valgsekretæren og evt. hjælpesekretæren vil vejlede i brugen af pc og skanner.

Der må ikke ligge noget med stregkode på i nærheden af skanneren, da det kan "forstyrre" skanneren.

Der må ikke være drikkevarer i nærheden af pc'en og skanneren.

Har vælgeren ikke medbragt sit valgkort, skal vælgeren henvises til valgsekretæren, som sørger for at udfylde et erstatningsvalgkort.

Erstatningsvalgkortet udleveres til vælgeren, som herefter kan gå tilbage til et valgbord.

Sådan gør man i praksis:

- Modtag valgkortet og skan stregkoden (eller indtast vælgernr.)
- Kontroller oplysningerne på skærmen
Bemærk: Vælgeren **skal** i alle tilfælde spørges om sin fødselsdato. Hvis vælgeren ikke vil sige fødselsdatoen højt, tilbydes vælgeren i stedet at skrive datoen på bagsiden af valgkortet. Alternativt at fremvise fødselsdato via pas, kørekort eller lignende.

Valgkortet vil normalt være tilstrækkeligt bevis for vælgerens identitet. Er der tvivl om vælgerens identitet, skal denne fastslås ved fremlæggelse af dokumentation herfor evt. via kontakt til Borgerservice, der kan stille kontrolspørgsmål.

- Tryk "Godkend og udlevér stemmeseddel" eller tryk "Enter" på tastaturet

Kan stregkoden ikke læses, kan vælgernummeret i stedet indtastes, og proceduren kan fortsættes som ovenfor.

Når registreringen er sket og der er givet "grønt lys" for udlevering af en stemmeseddel, afleverer valglisteføreren valgkortet til stemmekartoteksføreren.

Hvis der kommer en dialogboks, som ikke er den almindelige for accept af valgkortet: Kontakt valgsekretæren eller evt. hjælpesekretæren.

Opstår der vanskeligheder med at finde en vælger på valglisten, eller er det allerede registreret, at vælgeren har stemt: Kontakt valgsekretæren eller evt. hjælpesekretæren.

En vælger, der har afgivet en i betragtning tagen brevstemme, **kan ikke** afgive stemme ved personligt fremmøde på afstemningsdagen, jf. foran under afsnit 1.1.2. Har en vælger afgivet en sådan brevstemme, er det i valglisten registreret, at vælgeren har brevstemt.

Opstår der tvivl om, hvorvidt en vælger har afgivet en brevstemme, henvises vedkommende til valgsekretæren eller evt. hjælpesekretæren.

Vælgerne er opført på valglisten under den **aktuelle** bopæl, hvis de senest 11. november 2025 er flyttet **til** kommunen eller er flyttet til en ny adresse **indenfor** kommunen og senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunens Borgerservice.

Vælgere, der flytter efter 11. november 2025, henvises til at afgive stemme på afstemningsstedet for den **tidligere** adresse. Disse vælgere har haft mulighed for at brevstemme.

Vælgere, der senere end 11. november 2025 flytter eller anmelder flytning til kommunen fra udlandet, Færøerne og Grønland er ikke opført på valglisten.

Det vil altid af teksten på det udsendte valgkort fremgå, på hvilket afstemningssted vedkommende skal afgive stemme.

Ved evt. strømsvigt

Hvis der sker strømsvigt og det ikke er muligt at benytte den digitale valgliste, skal der ske overgang til brug af den manuelle valgliste, som valgsekretæren har.

Det er vigtigt inden udlevering af en stemmeseddel, at det tjekkes om vælgeren evt. har brevstemt. Dette gøres ved at tjekke oversigten fra brevstemmegennemgangen. Kontakt valgsekretæren for nærmere afklaring.

6. Stemmekartoteksføreren

Der må ikke være drikkevarer i nærheden af stemmesedlerne.

Stemme kartoteksføreren får optalte stemmesedler udleveret.

På afstemningssteder med flere valgborde skal det registreres på et skema, hvor mange stemmesedler, der er udleveret til bordene. Tallene skal bruges ved aftenens opgørelse af stemmeseddelregnskabet, jf. afsnit 14. Valgsekretæren udleverer skemaet om morgenen til stemmekartoteksføreren.

Der må ikke skrives nummer eller andet på stemmesedlerne.

Stemme kartoteksføreren tager imod valgkortet fra valglisteføreren. Valgkortet anbringes i stemmekartoteket (valgkortkassen). Valgkortene kan evt. samles i bundter af 25 stk., så antallet løbende kan afstemmes med udleverede antal stemmesedler, såfremt disse også er opdelt i bundter af 25 stk., jfr. afsnit 2.

Derefter kan en stemmeseddel til hhv. byråds- og regionsrådsvalget udleveres til vælgeren.
Ved udleveringen må ingen stemmeseddel være sammenfoldet.

Ønsker vælgeren kun at benytte den ene af de udleverede stemmesedler, skal den stemmeseddel, der ikke ønskes benyttet tilbageleveres til stemmekartoteksføreren.

Stemme kartoteksføreren mærker stemmesedlen med ordet "tilbageleveret".

Stemme kartoteksføreren giver vælgerens valgkort og den tilbageleverede stemmeseddel til valgsekretæren. Valgsekretæren skal herefter sørge for at redigere den digitale valgliste i forhold til, hvilket valg vælgeren ikke ønsker at stemme til.

Stemme kartoteksføreren sikrer, at valgkortet og stemmesedlen kommer retur fra valgsekretæren.

Stemme kartoteksføreren opbevarer de tilbageleverede stemmesedler i en bunke for sig i et omslag, som fås ved sekretæren. Omslaget skal udfyldes, dog kan "antal" først udfyldes ved afstemningens afslutning.

Når vælgeren har modtaget stemmesedlen, skal han/hun straks gå ind i stemmerummet. Der må ikke være andre til stede i stemmerummet, når stemmeafgivningen finder sted, jf. dog reglerne om vælgeres adgang til at forlange bistand/hjælp ved stemmeafgivningen, se afsnit 11, samt muligheden for at tage børn **under** skolealderen med, jfr. afsnit 7.

En vælger kan ved henvendelse til valgbordet få ombyttet sin stemmeseddel, hvis den er fejlagtig afkrydset eller ved uagtsomhed gjort ubrugelig. Ombytning kan ikke ske efter, at stemmesedlen er lagt i stemmekassen.

Opslag om ovenstående findes i stemmerummene.

Ombyttede stemmesedler opbevares ved valgbordet i en bunke for sig i et omslag, som fås ved valgsekretæren. Omslaget skal udfyldes, dog kan "antal" først udfyldes ved afstemningens afslutning.

Nogle gange i løbet af dagen skal det kontrolleres, om antallet af samtlige registreringer i valglisten svarer til antallet af modtagne og udfærdigede valgkort i stemmekartoteket. Til brug for denne kontrol kan der eventuelt foretages en fortløbende nummerering af valgkortene. Alternativt en samling af valgkortene i bundter af 25 stk.

Kl. 11, 13 og 16 ønsker valgbestyrelsen foretaget en optælling af det samlede antal fremmødte vælgere inkl. i betragtning tagne brevstemmer. Som afslutning på afstemningen skal der også kl. 20 ske en optælling. Optællingerne sker automatisk i systemet. Antallet aflæses i Valg-Lo-ka under Status på Valg. Valgsekretæren har til opgave at aflæse tallet og indberettet i Valg-Central under Foreløbig Optælling.

Når valgsekretæren aflæser disse oplysninger, skal stemmekartoteksføreren samtidig sørge for at bundte/markere det antal valgkort, der er modtaget siden sidste optælling, f.eks. ved at sætte en elastik omkring. På hvert bundt noteres i hvilket tidsinterval valgkortene er modtaget. Dette skal gøres af hensyn til muligheden for hurtigt at kunne genfinde afleverede valgkort, hvis der eventuel sker systemnedbrud, og nogle valgkort eventuelt skal skannes igen.

Procedure hvis vælgeren ikke ønsker at stemme alligevel

Ønsker vælgeren alligevel ikke at stemme skal stemmesedlerne tilbageleveres til stemmekartoteksføreren.

Stemme kartoteksføreren giver vælgerens valgkort og de tilbageleverede stemmesedler til valgsekretæren. Valgsekretæren skal herefter sørge for at ajourføre den digitale valgliste.

Valgsekretæren og Stemmekartoteksføreren skal sikre, at stemmesedlerne kommer retur fra valgsekretæren til valgbordet. Stemmesedlerne indgår herefter i den almindelige beholdning.

Hvis muligt giver valgsekretæren vælgeren valgkortet retur.

7. Stemmerumsansvarlige

De stemmerumsansvarlige sørger for, at der bliver adgang til rummene, når den foregående vælger har forladt stemmerummet. Ikke andre end vælgeren, og kun denne alene, må få adgang til stemmerummene, jf. dog reglerne om vælgeres adgang til at forlange bistand/hjælp ved stemmeafgivningen, se afsnit 11. Dog må børn **under** skolealderen tages med. Børn i skolealderen kan med fordel gå gennem stemmeboksen inden den voksne stemmer.

Det skal løbende tjekkes, at blyanten og lyset i stemmerummene er i orden, og at der ikke er skrevet på opslag, vægge eller lignende.

8. Stemmekasseansvarlige

Når vælgeren har stemt, sammenfolder vælgeren stemmesedlen (én for byrådsvalg og én for regionsrådsvalg), så ingen kan se, hvordan der er stemt.

De stemmekasseansvarlige skal overvære og eventuelt vejlede vælgeren i at lægge stemmesedlerne i stemmekasser til henholdsvis byrådsvalg (hvide stemmesedler) og til regionsrådsvalg (gule stemmesedler).

Vælgeren skal **selv lægge** de sammenfoldede stemmesedler i stemmekassen. Se dog afsnit 11 om hjælp til stemmeafgivning, hvorefter 2 valgstyrere, eller en valgstyrer og en hjælper (udpeget af vælgeren), skal tilkaldes til assistance, hvis vælgeren ikke selv er i stand til at lægge stemmesedlerne ned i stemmekasserne.

Ingen (hverken valgstyrerne, de stemmekasseansvarlige eller pressen) må se hvordan, vælgeren har stemt. Dette gælder uanset, om vælgeren udtrykkeligt ønsker, at andre kan se, hvordan vælgeren har stemt.

Om muligheden for at få en stemmeseddel ombyttet, hvis stemmesedlen er fejlagtigt afkrydset eller gjort ubrugelig se afsnit 6 om stemmekartoteksførerne.

Ombytning kan ikke ske, efter at stemmesedlen er lagt i stemmekassen.

Efter afstemningens afslutning anbringes stemmekassen ved optællingsbordene.

Generelle oplysninger – til alle

9. Stemmeafgivning uden for stemmerummene

Vælgere, der på grund af manglende førlighed, svagelighed eller lignende årsag ikke kan bevæge sig ind i stemmelokalet eller stemmerummet, kan afgive stemme umiddelbart uden for lokalet (f.eks. i en bil ved indgangen til afstemningslokalet). Vælgerne skal have mulighed for at få hjælp til stemmeafgivningen ved brug af hjælpemidler: sort filtpen og lup (se afsnit 11).

Disse vælgere skal betjenes af 2 valgstyrere eller tilforordnede vælgere, gerne fra hvert sit parti. Med hensyn til valgkort og afkrydsning i valglisten følges sædvanlig procedure, jf. afsnit 5 og 6.

De 2 valgstyrere eller tilforordnede vælgere skal bringe stemmesedlerne ud til vælgeren og medtage de transportable stemmekasser til hhv. byrådsvalget og regionsrådsvalget. Når vælgeren har stemt og sammenfoldet stemmesedlerne, lægges disse ned i de respektive transportable stemmekasser, som tages med retur til valglokalet.

Det må ved sådan stemmeafgivning nøje iagttages, at stemmeafgivningen sker på betryggende måde. Vælgeren må ikke udsættes for nogen påvirkning med hensyn til, hvordan pågældende skal stemme. Det skal samtidig sikres, at ingen får lejlighed til at se eller høre, hvordan vælgeren stemmer.

Der er ikke på valgdagen mulighed for at afgive (brev)stemme i eget hjem.

10. Stemmeafgivning i handicap-stemmerum

Vælgere, der ikke kan bevæge sig ind i de almindelige stemmerum, vil kunne afgive sin stemme i det opstillede handicap-stemmerum. De transportable stemmekasser til hhv. byråds- og regionsrådsvalget skal bruges.

Med hensyn til valgkort og afkrydsning i valglisten og udlevering af stemmeseddel følges sædvanlig procedure, jf. afsnit 5 og 6. Der skal tilkaldes en valgstyrrer/tilforordnet til at bringe de transportable stemmekasser hen til handicap-stemmerummet.

Har vælgeren behov for hjælp til stemmeafgivningen skal proceduren herfor, jf. afsnit 11, følges.

11. Hjælp til stemmeafgivning

Retten til at forlange hjælp ved stemmeafgivningen gælder *alle* vælgere, herunder fysisk og psykisk handicappede, der har behov for hjælp til stemmeafgivningen. Også vælgere med behov for at få forklaret stemmesedlens indhold og få vejledning om fremgangsmåden ved stemmeafgivningen har ret til at få hjælp.

Vælgere med behov for hjælp til stemmeafgivningen har mulighed for på samme tid at få hjælp til stemmeafgivningen ved personlig bistand og ved brug af hjælpemidler.

Usynlige handicap

- Solsikkesnoren (nøglekæde i grønt stof med solsikker på, en pin eller en sløjfe) er et symbol på usynlige handicap som ordblindhed, autisme, angst, PTSD, demens, talehandicap, psykiske sygdomme, kroniske smerter m.v.

Vælgere, der bærer solsikkesnoren, skal ikke nødvendigvis have hjælp til stemmeafgivningen, men kan have behov for generel hjælp, støtte, tålmodighed, udførlige forklaringer eller bare lidt mere tid end andre vælgere

- Demenssymbolet afspejler to hænder, der rækker ud efter hinanden. Den ene hånd i blå, den anden i grøn.

Vælgere, der bærer demenssymbolet, signalerer, at vedkommende har en demenssygdom og kan få brug for hensyn fra omgivelserne.

11.1. Hjælpemidler

På hvert valgsted er der en sort pen (afkrydsningen på stemmesedlen kan tydeliggøres), en lup (forstørrelse af teksten på stemmesedlen) og en LED-lampe til rådighed. Vælgerne har ret til at få hjælp til brugen af hjælpemidlerne.

I Vestergadehallen og Arena Midt i Kjellerup er der endvidere mulighed for brug af hæve/sænkebord og CCTV (forstørrelsesapparat).

Såfremt brugen af hjælpemidler giver anledning til bemærkninger/problemer, indføres dette i afstemningsbøgerne.

11.2. Hvem kan hjælpe

Det er vælgeren selv og ingen andre, der over for en valgstyrelse eller tilforordnet vælger skal forlange hjælp til sin stemmeafgivning eller hjælp til brug af hjælpemidler. Vælgerens tilkendegivelse skal være utvetydig og ikke kunne misforstås.

En kandidat, der er opstillet til byrådsvalget og/eller regionsrådsvalget, må ikke yde hjælp til stemmeafgivningen som valgstyrelse eller som tilforordnet vælger = myndighedsperson.

En kandidat må derimod godt yde hjælp til stemmeafgivningen som personligt udpeget hjælper.

Hjælp til stemmeafgivning skal gives af

1. 2 valgstyrelser eller tilforordnede vælgere eller
2. en valgstyrelse eller tilforordnede vælger samt en person, der er udpeget af vælgeren selv eller
3. alene af en person, som vælgeren selv har udpeget, det vil sige uden at der tillige skal medvirke en valgstyrelse eller tilforordnet vælger. To betingelser skal være opfyldt, for at den personlige bistand kan ydes alene af en person, som vælgeren selv har udpeget. Vælgeren skal således
 - 1) udtrykkeligt og utvetydeligt tilkendegive et ønske herom, og
 - 2) ønsket skal være begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Det er valgstyrelsen eller den tilforordnede vælger, der vurderer, om betingelsen er opfyldt og dermed, om personlig bistand kan ydes alene af en personlig udpeget hjælper.

Hvis det vurderes, at personlig bistand *ikke* kan ydes alene af en personlig udpeget hjælper – fordi en eller begge af ovenstående betingelser ikke er opfyldt – skal vælgeren i stedet tilbydes, at personlig bistand ydes af en personlig udpeget hjælper sammen med en valgstyrelse eller tilforordnet vælger, eller at personlig bistand ydes af 2 valgstyrelser eller tilforordnede vælgere.

Bemærk at hvis valgstyrelsen eller tilforordnet vælger vurderer, at en vælger *alene* kan kommunikere ved brug af tegnsprog, kan en tilkendegivelse ved brug af tegnsprogstolk (herunder taktil-tegnsprogstolk) anses som en udtrykkelig og utvetydig tilkendegivelse.

Hjælpen gælder både i stemmerummene, uden for stemmerummene, jf. afsnit 9 og i handicap-stemmerummet, jf. afsnit 10.

Såfremt hjælp til stemmeafgivning ydes alene af en person jf. 3 giver anledning til bemærkninger/problemer, indføres dette i afstemningsbogen.

11.3. Hjælp til afkrydsning

Hjælp til afkrydsning af stemmesedlen kan kun ydes, såfremt vælgeren umiddelbart over for dem, der yder hjælp, utvetydigt kan tilkendegive, hvorledes vælgeren ønsker at stemme.

En af vælgeren medbragt håndskrevet eller maskinskrivet seddel om, hvor krydset ønskes sat, er ikke en umiddelbar tilkendegivelse. En tilkendegivelse formidlet igennem tolk er heller ikke en umiddelbar tilkendegivelse. Se dog afsnit om taktil-tegnsprogstolk under afsnit 11.2.

12. Almindelige regler for valgstyrere og tilforordnede

Valgstyrere og tilforordnede må ikke bære politiske emblemer, mærkater og lignende. Det gælder også emblemer m.m., der viser stillingtagen til aktuelle politiske spørgsmål eller en bestemt politisk holdning (f.eks. FN's Verdensmålsnål og Den Gule Sløjfe, der støtter veteraner, emblemer med EU-flag eller det ukrainske flag).

Ingen valgstyrer eller anden tilforordnet må give råd, anvisning eller opfordring med hensyn til, hvordan vælgeren skal stemme. Der må heller ikke oplyses, om en vælger har været til stede for at stemme eller i øvrigt oplyses forhold vedrørende en vælgers stemmeafgivning.

Der må ikke føres systematisk kontrol med, at vælgerne møder og afgiver stemme.

Eventuelle forespørgsler henvises til valgstyrerformanden.

Fælles opgaver - Afstemningens afslutning og opgørelse af resultatet

13. Afstemningens afslutning

Afstemningen fortsætter til kl. 20.00 og så længe, der endnu derefter møder vælgere op for at stemme.

Valgstyrerformanden opfordrer herefter vælgerne til at afgive stemme. Er der ingen vælgere, der melder sig for at afgive stemme, kan valgstyrerformanden gøre klar til at afslutte afstemningen.

Valgstyrerformanden skal officielt afslutte afstemningen. Det skal ske ved at læse afslutningstalen (valgsekretæren har denne) samtidig med, at det sikres, at alle tilstedeværende, ikke-tilforordnede vælgere henvises til et særligt område af afstemningslokalet. Området er beregnet for de personer, der ønsker at overvære afslutningen og eventuel optællingen af afstemningen.

Efter afslutning af afstemningen lægger valgstyrerne konvolutterne med de i betragtningtagne brevstemmer i stemmekasser for hhv. byrådsvalget og regionsrådsvalget. Det er vigtigt, at stemmesedlerne lægges i de rigtige stemmekasser.

Konvolutterne må først åbnes, når det er nødvendigt for sortering og optælling af samtlige stemmesedler. Det er vigtigt, at der ikke sker krænkelse af stemmehemmeligheden.

Valgstyrerne afleverer herefter følgebrev og yderkuverter til valgsekretæren.

14. Opgørelse af stemmeseddelregnskab – udføres af valglisteføreren, stemmekartoteksføreren og valgsekretæren

For hvert valgbord, der har været i brug, skal foretages følgende opgørelse af henholdsvis byrådsvalget og regionsrådsvalget. På afstemningssteder med flere valgborde foretages opgørelsen på et skema, som fås hos valgsekretæren (stemmeseddelregnskab). På afstemningssteder med et valgbord føres opgørelsen direkte ind i valgsekretærens afstemningsbog:

a. Antal stemmesedler modtaget fra valgbestyrelsen.

Derefter optælles ved hvert valgbord:

1. Antal afgivne stemmer ifølge valgliste (aflæses under Status på Valg - Valgdeltagelse) og stemmekartotek (valgkort). Tallene iflg. valglisten og stemmekartotek skal stemme overens
2. Antal ombyttede stemmesedler
3. Antal "tilbageleverede" stemmesedler
4. Antal ikke udleverede stemmesedler

Til slut foretages følgende afstemning:

a skal være lig med $1 + 2 + 3 + 4$.

På afstemningssteder med flere valgborde udfylder **Valglisteføreren** det udleverede skema. Skemaet skal underskrives af både valglistefører og stemmekartoteksfører samt af de personer, der har afløst valglisteføreren og stemmekartoteksføreren. Skemaet afleveres til valgsekretæren.

Stemme kartoteksføreren sammenpakker herefter følgende for hhv. byrådsvalget og regionsrådsvalget i hvert sit omslag (fås ved valgsekretæren), som udfyldes med afstemningsstedets navn, valgbord nr. samt antal:

1. Ikke udleverede stemmesedler.
2. Ombyttede stemmesedler.
3. Tilbageleverede stemmesedler fra vælgere, som ikke har ønsket at stemme til byrådsvalget
4. Tilbageleverede stemmesedler fra vælgere, som ikke har ønsket at stemme til regionsrådsvalget

Omslagene med indhold og de benyttede valgkort (stemme kartotek) afleveres til valgsekretæren.

Valgsekretæren laver det samlede stemmeseddelregnskab på særskilt skema (ved flere valgborde) eller direkte i afstemningsbogen (ét valgbord) samt indberetter i Valg-Central og sammenpakker herefter følgende for hhv. byrådsvalget og regionsrådsvalget i hvert sit omslag, som udfyldes med afstemningsstedets navn, valgbord nr. samt antal:

1. Eventuelt ikke udleverede stemmesedler (hos valgsekretæren).
2. I betragtning tagne yderkuverter og følgebrev fra vælgere, der har afgivet brevstemme til både byrådsvalget og regionsrådsvalget eller alene til byrådsvalget.
3. I betragtning tagne yderkuverter og følgebrev fra vælgere, der alene har afgivet brevstemme til regionsrådsvalget.

Når **Valgsekretær/evt. hjælpesekretær** lukker for fremmøde på de enkelte pc'ere skal status på pc'erne kontrolleres, jfr. Vejledning til valgsystemet.

15. Vejledning for optælling af resultatet

15.1. Tællehold

Optællingen skal foretages af et antal tællehold, som valgstyrrerformanden og valgsekretæren har dannet i løbet af dagen. På de mindre afstemningssteder vil der kun være et tællehold, som laver den samlede optælling. Her vil valgstyrrerne hver især få et ansvarsområde.

Der skal være tællehold for:

- Optælling af almindelige stemmesedler
- Optælling af brevstemmer, herunder blanke og ugyldige brevstemmesedler samt optælling af blanke og ugyldige stemmesedler

Tælleholdene består af de tilforordnede vælgere/valgstyrere og evt. et antal administrative medarbejdere og et antal politisk udpegede tilforordnede, der møder ind til optællingen. Der er samtidig udpeget en leder af tælleholdene.

Kandidater opstillet til byrådsvalget må ikke deltage i optællingen af byrådsvalget, og kandidater opstillet til regionsrådsvalget må ikke deltage i optællingen af regionsrådsvalget. Kandidaters ægtefælle, samlever eller andre nærtstående må deltage i klargøringen og optællingen af andre kandidatlistes end den, den pågældende kandidat er opstillet for.

15.2. Tælleborde

Optællingen skal foretages ved et på forhånd fastsat antal tælleborde. Valgsekretæren har en oversigt over antal tælleborde og tællebordsnumre og sørger for, at tællebordsnumrene sættes på tællebord/tællebordene.

15.3. Generelt om optælling

En stemme er afgivet for den kandidatliste indenfor hvis felt henholdsvis rubrik på stemmesedlen vælgeren har sat kryds.

En brevstemme er afgivet for den kandidatliste, hvis bogstavbetegnelse vælgeren har anført på brevstemmesedlen. Har vælgeren på brevstemmesedlen anført navnet på en kandidat, anses stemmen afgivet for den pågældende kandidatliste.

Der er ingen definition af kryds. Ved et kryds eller tilsvarende afmærkning forstås: Bogstavet "X", tegnet for plus (+), asterisk/stjerne (*), helt udfyldt/helt skraveret afkrydsningsrubrik, cirkel om afkrydsningsrubrikken og tjektegn/flueben.

Hvis afkrydsningen ikke er foretaget med den i stemmerummet anbragte blyant eller pen, skal stemmesedlen alligevel anses for gyldig.

Afkrydsning *uden for de små afkrydsningsrubrikker på stemmesedlen* medfører ikke ugyldighed, hvis afkrydsningen i øvrigt er gyldig.

Der henvises i øvrigt til "Regler om bedømmelse af og eksempler på gyldige og ugyldige stemmesedler", som valgsekretæren i løbet af dagen vil omdele nogle eksemplarer af.

15.4. Klargøring inden optælling

Lederen af tælleholdet åbner stemmekasserne og de transportable stemmekasser (nøgler fås hos sekretæren) og sætter gang i klargøringen.

Af hensyn til indberetning i Valg-systemet er det vigtigt, at brevstemmerne håndteres for sig selv gennem hele optællingen, dvs. tages fra, samles og bliver talt ved tællebord 1.

Blanke og ugyldige stemmesedler samles også og bliver talt ved tællebord 1.

- Hvis der i en stemmekasse beregnet til stemmesedler til byrådsvalget er nedlagt stemmesedler til regionsrådsvalget, skal disse stemmesedler flyttes og indgå i optællingen

af stemmesedler til regionsrådsvalget. Tilsvarende gælder, at stemmesedler til byrådsvalget, der måtte være nedlagt i en stemmekasse beregnet til stemmesedler til regionsrådsvalget, skal flyttes og indgå i optællingen af stemmesedler til byrådsvalget.

I tilfælde, hvor fejlplacerede stemmesedler flyttes til stemmesedlerne til den afstemning, de vedrører, skal der indføres en bemærkning herom i afstemningsbogen for den afstemning, hvor stemmesedlerne flyttes til.

- Alle afgivne stemmesedler fra stemmekasserne fordeles ud på tællebordene

Alle brevstemmer samt blanke og ugyldige stemmesedler tages fra og samles (tællebord 1). Brevstemmerne skal herefter holdes samlet – også de blanke og ugyldige brevstemmer, - dvs. de må ikke lægges sammen med de almindelige stemmesedler

Lederen af tællehold for blanke og ugyldige stemmer har ansvaret for, at de blanke stemmesedler reelt er blanke.

- Alle stemmesedler sorteres, så stemmesedler afgivet for samme kandidatliste samles i bunker for sig.
- Ved tællebord 1 åbnes konvolutterne med brevstemmer og sorteres, så stemmesedler afgivet for samme kandidatliste samles i bunker for sig.

Konstateres det ved åbning af konvolutterne, at en blå konvolut beregnet til en brevstemmeseddel til byrådsvalget indeholder en gul brevstemmeseddel til regionsrådsvalget, skal denne brevstemmeseddel flyttes til og indgå i optællingen af stemmesedler til regionsrådsvalget. Tilsvarende gælder, at hvis en gul konvolut beregnet til en brevstemmeseddel til regionsrådsvalget indeholder en grå brevstemmeseddel til byrådsvalget, flyttes denne til og indgår i optællingen af stemmesedler til byrådsvalget.

I tilfælde, hvor brevstemmesedler indlagt i forkerte konvolutter flyttes til stemmesedlerne til den afstemning, de vedrører, skal der indføres en bemærkning herom i afstemningsbogen for den afstemning, hvor brevstemmesedlerne flyttes til.

Tællebordet har således bunker med "brevstemmer fordelt på kandidatlister", "blanke brevstemmer", og "ugyldige brevstemmer". Endvidere bunker med "blanke almindelige stemmesedler" og "ugyldige almindelige stemmesedler".

15.5. Ugyldige, tvivlsomme og blanke stemmesedler

Ugyldige og tvivlsomme stemmesedler herunder stemmesedler, hvor der er tvivl om, på hvilken kandidatliste, der er stemt, forelægges valgstyrrerne til bedømmelse, inden optællingen endeligt afsluttes.

Valgstyrrerne skal opgøre antallet af ugyldige stemmer for hhv. almindelige stemmesedler og brevstemmesedler (afstemningsbogen side 6-7). Opgørelsen laves i afstemningsbogen, som valgsekretæren har. Valgsekretæren sørger for indtastning af det samlede antal ugyldige stemmer i Valg-Central, - der skal ikke indtastes fordeling på ugyldighedsgrunde.

De blanke og andre ugyldige stemmesedler for hhv. almindelige stemmesedler og brevstemmesedler lægges i hvert sit omslag, som skal udfyldes med afstemningssted samt antallet af henholdsvis blanke og ugyldige stemmer.

En stemmeseddel, afgivet på afstemningsstedet er ugyldig:

1. Når den er blank.
2. Når vælgerens stemme på stemmesedlen ikke er afmærket med kryds eller tilsvarende afmærkning
3. Når det ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilken kandidatliste eller kandidat, vælgeren har villet give sin stemme
4. Når det må antages, at stemmesedlen ikke er udleveret på afstemningsstedet.
5. Når der er givet stemmesedlen et særpræg.

En brevstemmeseddel er ugyldig:

1. Når den er blank.
2. Når det ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilken kandidatliste eller kandidat, vælgeren har villet give sin stemme
3. Når der på stemmesedlen alene er anført navnet på en person, som ikke er opstillet på nogen kandidatliste til valget
4. Når en konvolut indeholder andet eller mere end én stemmeseddel.
5. Når det må antages, at stemmesedlen ikke er tilvejebragt af ministeren.
6. Når der er givet stemmesedlen et særpræg.

En brevstemmeseddel er endvidere ugyldig, hvis konvolutten er forsynet med påskrift eller påklæbning af nogen art (undtaget er dog klar tape for at lukke konvolutten).

Det er overordentlig vigtigt, at **sådanne brevstemmer (konvolutter med tilhørende stemmeseddel) samlet tages fra til bedømmelse.**

BYRÅDSVALG

15.6. Foreløbig optælling på kandidatlister

Holdet tæller hvor mange stemmer, der i alt er afgivet for hver kandidatliste. Ved denne optælling indgår kandidaternes personlige stemmer som værende afgivet på kandidatlisten. Alle stemmesedler skal tælles af to forskellige.

Ved tællingen lægger den ene tæller stemmesedlerne i bundter med 100 stk. (evt. markere for hver 25. stk.) Derefter tæller en anden bundtet igen og bundtet samles med et gummibånd. Ved de bundter, hvor der ikke kan blive et fuldt hundrede, lægges en seddel med angivelse af, hvor mange stemmesedler bundtet indeholder.

Når holdet er færdigt med at tælle en kandidatlistes stemmesedler, skal antallet af afgivne stemmer skrives ind på skema, som er udleveret til lederen af tælleholdet. Det er vigtigt at sikre, at antallet føres korrekt.

Herefter lægges stemmesedlerne i omslag, som udfyldes. Optalte brevstemmer samles også for hver kandidatliste. Brevstemmesedler lægges i plastiklomme for relevante kandidatliste med udfyldt skema.

Valgsekretæren indberetter tallene i Valg-Central. Først når Valgsekretæren tilkendegiver at alt er indberettet og godkendt, kan der gøres klar til foreløbig fintælling.

15.7. Resultatet af afstemningen

Efter indberetning i Valg-Central sender valgsekretæren en SMS til Valgsekretariatet med oplysning om, at den foreløbige optælling er færdig. Valgsekretæren har oplysning om telefonnummer.

Først når Valgsekretariatet tilkendegiver, at optællingen er godkendt, kan Valgstyrerformanden bekendtgøre udfaldet af den foreløbige optælling for de tilstedeværende.

Afstemningsresultatet indføres i afstemningsbogen.

15.8. Foreløbig fintælling

Den foreløbige fintælling af almindelige stemmesedler og brevstemmesedler foregår stadig sideløbende.

Der skal ikke laves foreløbig fintælling af blanke og ugyldige stemmesedler/brevstemmer.

Som forberedelse til den foreløbige fintælling skal alle stemmesedler fra samme kandidatliste fra de enkelte tælleborde samles, dvs. alle stemmesedler for kandidatliste A samles, alle stemmesedler for kandidatliste B samles osv. Der udfyldes et nyt samlet omslag med det totale antal stemmer for kandidatliste A osv.

Samtidig skal der gøres plads ved bordene, så der er mulighed for at påbegynde sortering af kandidatlisterne ud på kandidater. Det er vigtigt, at der ikke sker sammenblanding mellem kandidatlisterne. Der startes med kandidatliste A, - derefter kandidatliste B osv.

Stemmesedlerne tages ud af omslag og skal for hver kandidatliste sorteres på "rene" kandidatlistestemmer og efter navnet på den kandidat, som vælgerne har sat kryds ved. Brevstemmerne sorteres på "rene" kandidatlistestemmer og efter navnet på den kandidat, vælgeren har skrevet på stemmesedlen.

Stemmesedlerne skal herefter tælles, og resultaterne skrives på skema. Det samlede resultat skal stemme med den samlede optælling på omslaget. Resultatet indberettes af valgsekretær/hjælpesekretær i Valg-Central, - og hvis der er væsentlig afvigelse i fht. den samlede optælling på kandidatlisten, skal stemmesedlerne tælles igen.

Når valgsekretær/hjælpesekretær har tilkendegivet, at optællingen er registreret, sammenpakkes stemmesedlerne i den rækkefølge, som de fremgår på stemmesedlen, og lægges i omslag. Brevstemmerne lægges i plastikomslag.

Den foreløbige fintælling skal ikke bekendtgøres for de tilstedeværende. Der må ikke ske bekendtgørelse af foreløbige fintællingsresultat fra andre afstemningssteder.

15.9. Aflevering efter foreløbig fintælling

Når en kandidatlistes stemmesedler er færdigtalt og alt indberettet lægges stemmesedlerne i stemmekassen.

Omslag med afstemningsbogen, alle brevstemmer samt blanke og ugyldige stemmesedler lægges øverst i en stemmekasse.

Herefter pakkes alt materiale jf. checkliste, som er udleveret fra valgsekretæren, og stemmekasserne låses. Opmærksomhed på at ikke udleverede stemmesedler pakkes i mindre bundter, så de er nemmere at håndtere, når de skal op af stemmekassen igen.

På stemmekasser for ikke udleverede stemmesedler sættes seddel på med "Ikke udleverede stemmesedler".

Nøglerne afleveres til valgsekretæren sammen med skemaet. Skemaet skal underskrives af tælleholdet.

REGIONSRÅDSVALG

15.10. Foreløbig optælling på kandidatlisters

Holdet tæller hvor mange stemmer, der i alt er afgivet for hver kandidatliste. Ved denne optælling indgår kandidaternes personlige stemmer som værende afgivet på kandidatlisten. Alle stemmesedler skal tælles af to forskellige.

Ved tællingen lægger den ene tæller stemmesedlerne i bundter med 100 stk. (evt. markere for hver 25. stk.) Derefter tæller en anden bundtet igen og bundtet samles med et gummibånd. Ved de bundter, hvor der ikke kan blive et fuldt hundrede, lægges en seddel med angivelse af, hvor mange stemmesedler bundtet indeholder.

Når holdet er færdigt med at tælle en kandidatlistes stemmesedler, skal antallet af afgivne stemmer skrives ind på skema, som er udleveret til lederen af tælleholdet. Det er vigtigt at sikre, at antallet føres korrekt.

Herefter lægges stemmesedlerne i omslag, som udfyldes. Optalte brevstemmer samles også for hver kandidatliste. Brevstemmesedler lægges i plastiklomme for relevante kandidatliste med udfyldt skema.

Valgsekretæren indberetter tallene i Valg-Central. Først når Valgsekretæren tilkendegiver at alt er indberettet og godkendt, er optællingen færdig.

15.11. Resultatet af afstemningen

Efter indberetning i Valg-Central sender valgsekretæren en SMS til Valgsekretariatet med oplysning om, at optællingen er færdig. Valgsekretæren har oplysning om telefonnummer.

Først når Valgsekretariatet tilkendegiver, at optællingen er godkendt, kan Valgstyrerformanden bekendtgøre udfaldet af den foreløbige optælling for de tilstedeværende.

Afstemningsresultatet indføres i afstemningsbogen.

15.12. Aflevering efter optællingen

Som forberedelse til fintællingen skal alle stemmesedler fra samme kandidatliste fra de enkelte tælleborde samles, dvs. alle stemmesedler for kandidatliste A samles, alle stemmesedler for kandidatliste B samles osv. Der udfyldes et nyt samlet omslag med det totale antal stemmer for kandidatliste A osv.

Herefter lægges stemmesedlerne i stemmekassen.

Omslag med afstemningsbogen, alle brevstemmer samt blanke og ugyldige stemmesedler lægges øverst i en stemmekasse.

Herefter pakkes alt materiale jf. checkliste, som er udleveret fra valgsekretæren, og stemmekasserne låses. Opmærksomhed på at ikke udleverede stemmesedler pakkes i mindre bundter, så de er nemmere at håndtere, når de skal op af stemmekassen igen.

På stemmekasser for ikke udleverede stemmesedler sættes seddel på med "Ikke udleverede stemmesedler".

Nøglerne afleveres til valgsekretæren sammen med skemaet. Skemaet skal underskrives af tælleholdet.

Valgstyrerne må først forlade afstemningsstedet, når afstemningsresultatet er indberettet og afstemningsbøgerne er udfyldt og underskrevet.